

Rapport från Köpenhamnavtalets XXXI plenum i Karlskrona 28-29 augusti 2001

1. Mötets öppnande

Mötet öppnades av Thomas Fagö från Kustbevakningen i Sverige som önskade alla välkomna till Karlskrona. I mötet deltog delegater från alla parter i Köpenhamnavtalet (Bilaga 1).

2. Val av ordförande för mötet

Thomas Fagö valdes till ordförande för mötet. Som sekreterare fungerade Miliza Malmelin.

3. Godkännande av dagordningen

Dagordningen godkändes (Bilaga 2). En lista över dokumenten gällande punkterna på dagordningen finns bifogad (bilaga 3).

4. Information om mötesarrangemangen

Sverige informerade om de praktiska mötesarrangemangen.

5. Rapporter

5.1 Rapport från arbetsgruppen

Arbetsgruppens ordförande Ingmar Bergström gick igenom arbetsgruppens årsrapport punkt för punkt.

5.1.1 Framtidens kommunikationsmedel

AG har sammanställt en rapport angående de kommunikationssystem som använd i respektive land. Rapporten presenterades.

Plenum uppmanade AG att följa med utvecklingen på området och rapportera till nästa plenum om något nytt sker.

5.1.2 Seminariet olja i is och kallt vatten

Seminariet kommer att hållas i Helsingfors 20-22 november 2001. Seminariet är gratis för myndighetsrepresentanter från Köpenhamnavtalets kontraktsländer. Inbjudan har skickats till vederbörande parter.

5.1.3 Status gällande kemiska och biologiska bekämpningsmedel

Norge kommer i höst att ge ut en skrift om när det är tillåtet för oljesällskapen att använda dispergeringsmedel. Man kommer att följa upp hur skriften påverkar oljesällskapens beredskap. Sverige har bett naturvårdsverket värdera situationen på nytt utgående från utvecklingen på området. Nya förordningar är kanske att vänta.

Plenum bad AG att fortsättningsvis hålla sig informerad om vad som sker på området och rapportera till plenum hur situationen utvecklas.

5.1.4 Uppdatering av manualen

De uppdateringar som gjordes vid plenum 2000 har gjorts och distribuerats till arbetsgruppens medlemmar som distribuerar dem vidare till de nationella representanter som har manualen. En uppdatering av manualen kommer att ske ännu under hösten och material till denna skall finnas sekretariatet till handa senast den 30 september 2001.

5.1.5 Förbud mot utpumpning av olja i sjön

AG har diskuterat frågor och följt med utvecklingen kring utpumpning av olja i sjön. Ett dokument gällande aktuella frågor på området delades ut på plenum. Norge informerade att man inom Bonn avtalet kommer att hålla en workshop i London i september för att diskutera harmoniseringen av hur Manual 2 skall uppföljas. Sverige informerade om Miljömålspropositionen som antagits. Ett av målen är att få bukt med de illegala oljeutsläppen på 10 år. Tack vare denna proposition kommer man nu att satsa 50 milj. SEK på detta område, vilket betyder mera jurister, utökad flygspaning och satellitövervakning.

Plenum uppmanade AG att följa med utvecklingen på området och hålla plenum informerat.

5.1.6 Provtagning av olja

En manual gällande provtagning ombord på fartyg har blivit klar. Manualen utförs som examensarbete vid sjöfartsskolan i Kalmar för Kustbevakningens räkning. Manualen finns att tillgå på följande webbsida: <http://w1.455.telia.com/~u45513604/ratjavn/ratjavn.htm>. Enligt önskemål från de övriga nordiska länderna lade Sverige fram ett förslag om en samnordisk kurs i provtagning av olja. Danmark har intresserat sig för hur man snabbt kan säkerställa ifall den olja man tagit prov på är animalisk, vegetabilisk eller mineralolja. Danmark undersöker därför om det existerar sådan oljeanalysutrustning.

Plenum bad Sverige skicka ut inbjudan till den samnordiska kursen senast 1.12.2001. Om tillräckligt intresse finns kunde då kursen ordnas under år 2002. Plenum uttryckte också sitt intresse för den danska snabbanalysmetoden och hoppades att den skulle vara klar till nästa plenum.

5.1.7 Utveckling av övervakningsmetoder

AG har överfört uppgiften till Flyggruppen. Punkten framfördes i samband med punkt 5.1.14.

5.1.8 Regionala planer

AG har följt med utvecklingen av de regionala planerna. Inom all fyra regioner har samövningar ägt rum under 2000-2001. En detaljerad översiktsrapport distribuerades.

Plenum tackade AG för rapporten och bad AG fortsätta att följa med situationen inom regionerna.

5.1.9 Användning av IT inom Köpenhamnavalet

AG har också beslutit att inhandla en s.k. URL adress för Köpenhamnavtalets hemsida. Hemsidans nya adress kommer antagligen att bli [Http://www.copenhagenagreement.org](http://www.copenhagenagreement.org). Av tekniska orsaker har adressen dock ännu inte inhandlats. Utgifterna för den nya adressen är ungefär 170\$ per år (därtill tillkommer en engångsavgift på 80\$). AG har också diskuterat sidans utseende och funktion, och en första plan gällande förbättringar presenterades på plenum.

Plenum fastslog att årsavgiften för hemsidan betalas av det land som står för sekretariatet. Därtill gav plenum sekretariatet tillsammans med Island fria händer att vidareutveckla hemsidan och inhandla den nya webbadressen.

5.1.10 Skeppsvrak med olja och kemikalier

Finland informerade om kartläggningen av två vrak: M/S Brita Dan, som beräknas innehålla ca 20 ton olja, och M/S Coolaroo. Undersökningarna på M/S Coolaroo är ännu inte slutförda. Norge informerade om sitt vrakprogram. Den ryska jagaren Boiky bärgades under sommaren. Extra kostnader föranleddes av att hon hade två skarpt laddade torpeder ombord. I övrigt fanns lite olja och asbest ombord. Hedlo som gått på grund i ett naturreservat i Haugesund kommer att bärgas på lokalt initiativ, med bidrag från SFT, under hösten 2001.

Plenum bad AG följa med utvecklingen på området och rapportera till plenum även i fortsättningen.

5.1.11 Nödlossningsövningar

Norge informerade kort om sina erfarenheter av nödlossningsövningen "Kystvern 2000". En rapport från övningen framlades också vid plenum. Man konstaterade att mera flexibilitet behövs i övergången från ett myndighetsområde till ett annat t.ex från det skeppet är ett skepp till det skeppet blir ett vrak.

Plenum tackade för rapporten och bad AG fortsätta att följa med vad som sker på området och rapporterar till plenum.

5.1.12 EU's community information system

AG rapporterade att man följer med processen inom EU. Ett EU beslut om vad de enskilda medlemsländerna skall informera om via EU's community information system (CIS) har gjorts. Finland, Sverige och Danmark berörs direkt av beslutet. Den information som de enskilda länderna nu producerar för CIS kan även vid behov användas på annat håll (t.ex på Köpenhamnavtalets hemsida). Exempel på CIS webbsidan uppvisades (<http://www.europa.eu.int/comm/environment/civil/marpol-cis/index.htm>)

Plenum bad AG fortsättningsvis hålla sig informerad och beakta möjligheten att utnyttja materialet som produceras för CIS på den egna hemsidan.

5.1.13 Beredskap för kemikalieolyckor

AG har sett på de respektive ländernas ansvarsfördelning och beredskap för kemikalieolyckor och kommit till att ansvarsfördelningen i de olika länderna är liknande. Man har också kommit fram till att avtalstexten i Köpenhamnsavtalet inte behöver förnyas på denna punkt då den inbegriper även kemikalieolyckor. Vad som behövs är att utveckla beredskapen för kemikalieolyckor så att de även

i praktiken omfattas i det nordiska samarbetet. Sverige informerade därtill om att man inom HELCOM håller på att revidera Volume 3 (Åtgärder mot kemikalieolyckor), arbetet pågår på webben (<http://w1.455.telia.com/~u45513604/vol3/start.htm>) och beräknas vara färdigt någon gång nästa år.

Plenum uppmanade AG att bilda en ad hoc grupp för att göra en översikt över de nordiska ländernas personresurser, material och beredskap för bekämpning av kemikalieolyckor till havs. Ad hoc gruppen bör vara i kontakt med den Nordiska kontaktgruppen för kemikalieolyckor och utnyttja deras kunskaper samt möjligtvis redan insamlade uppgifter.

5.1.14 Beredskap att bekämpa olja med hög viskositet

AG har bett tekniska gruppen se över kapaciteten och utrustningen i de respektive länderna för att bekämpa olja med hög viskositet. Tekniska gruppen har dock inte sammankommit, så frågan har inte ännu kunnat behandlas.

AG rapporterade att man därutöver har diskuterat den tekniska gruppens och flygggruppens funktion. Ingenting har fungerat under de närmaste gångna åren (se punkt 5.2 och 5.3). AG föreslår därför att den tekniska gruppen samt flygggruppen i deras nuvarande form läggs ned. Istället ges AG en möjlighet att vid behov bilda ad hoc projektgrupper. Dessa kan bestå av en eller flera experter från ett, flera eller alla medlemsländer – allt efter behov. Dessa ad hoc projektgrupper tillsätts för en viss tid och målsättningen för deras arbete bör vara klart definierad. Ad hoc grupperna rapporterar direkt till AG, som sedan vid behov rapporterar vidare till plenum. I fall då tillsättandet av en ad hoc grupp kräver ekonomiska resurser bör beslutet om tillsättandet göras av plenum. AG föreslår att sekretariatet ansvarar för de möjliga ändringar i arbetsordningen (Plan för samarbete) som detta föranleder. AG föreslår vidare att en ad hoc grupp gällande kapaciteten och utrustningen i de respektive länderna för att bekämpa olja med hög viskositet tillsätts omgående.

Plenum tackade AG för dess konstruktiva förslag. Plenum beslöt att lägga ned flygggruppen och tekniska gruppen. Vidare gav plenum AG rättigheter att bilda ad hoc grupper enligt principerna i AG's förslag. Plenum bad AG se över arbetsordningen och vid behov framföra rättelseförslag till nästa plenum.

Plenum bad AG bilda en ad hoc grupp för att se över kapaciteten och utrustningen i samtliga medlemsländer för att bekämpa olja med hög viskositet, gruppen bör också följa det internationella arbetet på området.

5.2 Rapport från tekniska gruppen

En kort rapport från Tekniska gruppen förelåg i vilken konstateras att gruppen inte sammankommit under det senaste året då man inte fått respons från alla länder på sina möteskallelser. Dock betonar man i rapporten betydelsen av att arbetet kring högviskösa oljor.

Plenums beslut: se ovanstående punkt (5.1.14).

5.3 Rapport från flygggruppen

Flygggruppen har inte samman kallat till möte under det gångna året, detta p.g.a. sjukdom.

Plenums beslut: se punkt 5.1.14.

5.4 Rapport från Nordiska kontaktgruppen för kemikalieolyckor

Nordiska kontaktgruppen för kemikalieolyckor sammanträdde i Helsingfors i juni 2001. Rapporten från mötet gavs till plenums kännedom.

Plenum diskuterade kontaktgruppens nuvarande arbetssätt och funktion. Gruppen arbetade tidigare med konkreta projekt, men i och med att Nordiska ministerrådets medel för Forskning och Utveckling inte längre finns, har gruppens roll förändrats och man sysslar idag närmast med informationsutbyte. Olika möjligheter att aktivera gruppen diskuterades, bl.a. nämndes temasammankomster eller möjligheten att komma samman efter olyckor för att utbyta erfarenheter.

Plenum bad AG tillsammans med representanter för kontaktgruppen utreda hur arbetsformen och arbetet inom gruppen kunde effektivieras.

6. Aktuell information från parterna

Island

Island informerade att man börjar tömma vraket El Grillo på olja i början av september. El Grillo sjönk under II världskriget. Man vet ännu inte hur mycket olja hon innehåller men uppskattar att det kan vara frågan om 2000-4000 ton.

Finland

Finland/Åland informerade om M/V Janras kollision med Tröskeln Västra söder om Åland den 23 december 2000. Rapporten (på engelska) med bilder finns på adressen:

<http://www.vyh.fi/eng/intcoop/regional/response/janra.htm>

Hela bärgningsoperationen gick på ca 40 milj FIM. Problem har uppstått vem som skall betala räkningen då Finlands andel i Begränsningsfonden går på ca 10 milj FIM och rederiet vägrar att betala.

Finland informerade därtill om ett fenolutsläpp i hamnen i Fredrikshamn 12 juni 2001. 22m³ fenol rann ut i marken. Saneringsoperationen har pågått i över två månader.

Danmark

Danmark informerade om kollisionen mellan tankfartyget Baltic Carrier och bulkcarrieren Tern i Kadet Renden den 29 mars 2001. 2700 ton olja läckte ut. Både danska, tyska och svenska enheter var inkopplade i bekämpningsoperationen. Oljans höga viskositet gjorde att skimmers inte fungerade. Allt som allt samlades 4200 ton olja in (dels ren och dels sandblandad). Lagring och destruktion av den sandblandade oljan visade sig vara ett problem.

Danmark informerade dessutom om sina erfarenheter av sitt anropssystem. Sedan 1.1.2000 har alla handelsfartyg i området Skagen-Bornholm anropats och informerats om att det är förbjudet att släppa ut olja på danska sjöområden, i Nordsjön och Östersjön. Översikt av antalet observerade utsläpp visar på en nedgående trend och man kan anta att anropssystemet har haft en preventiv verkan. Helt säker kan man dock inte vara eftersom utsläppen kanske i större omfattning sker nattetid.

Norge

Norge informerade om grundstötningen av frysartyget Green Ålesund, vilken skedde 15.12. 2000. Förutom bekämpning av olja med hög viskositet måste man även ta sig an den ruttande fisken, andra rester av lasten samt vraket. Lärdomen var att det skulle vara viktigt att avhämtning av last och vrak helst skall göras samtidigt eller åtminstone påbörjas parallellt.

Norge informerade också om grundstötningen av John R, den 25.12.2000. Grundstötningen skedde i ett mycket svårnavigerbart och känsligt område. Fartyget gick senare i tu i det hårda vädret. Förskeppet bärgades medan akterskeppet tömdes på olja. Akterskeppet har senare sjunkit. Meningen var att förskeppet skulle säljas till Holland, men p.g.a. att de innehöll asbest skickade Holland det tillbaka till Norge.

Norge håller på att köra igång en certifiering av oljeskyddsutrustning tillsammans med Det norska veritas. Man satsar 4,1 milj NOK på projektet . Metodiken torde vara färdig till jul 2001 och de första testerna skall kunna köras år 2002.

Plenum bad AG följa med hur projektet utvecklas.

Norge berättade att man håller på att slutföra rapporten för Beredskapsanalysen Fas II. I rapporten beskrivs hurdan utrustning och hurdana mängder utrustning som behövs, och var denna skall lagras för att beredskapsnivåerna från fas I kan nås. Rapporten kommer att skickas till medlemmarna i Köpenhamnavtalet när den är färdig.

Den norska regeringen har gjort upp en handlingsplan för ökad säkerhet och beredskap längs kusten. Med stor sannolikhet kommer den norska territorialvatten gränsen att utsträcka sig till 12 nautiska mil (från nuvarande 4 nautiska mil).

Sverige

Sverige informerade om att man i början av augusti hade upptäckt några flytande containrar utanför Vinga fyr (Sydsverige). Containrarna hade inga markeringar varpå situationen tolkades om en kemoperation. Containrarna visade sig innehålla mestadels sojaolja och härstammade möjligen från 20 år tillbaka. Man hade svårigheter att ta reda på containrarnas innehåll och ursprung då något register för "tappade containrar" inte finns.

Sverige informerade också om ett oljebälte på 67 ton söder om Sverige som observerats i mitten av augusti. Svenska, danska och tyska enheter samverkade under bekämpningsoperationen.

7. Orientering av utsläpp sedan senaste mötet, nationella föroreningsrapporter samt statistik

Samtliga länder informerade om sin statistik för år 2000. Finland konstaterade inga stora förändringar jämfört med tidigare år, sålunda kan man konstatera att HELCOMs "no special fee" inte lett till önskat resultat. Norge konstaterade färre utsläpp både vad gäller antal och volym. Sverige konstaterade att antalet utsläpp i den ekonomiska zonen har minskat. Dessutom påpeka Sverige att det skulle vara bra om alla kunde ange sin statistik i antal oljeobservationer/flygtimmar.

8. Statusen inom andra avtal

8.1 Bonn agreement

Nästa möte är 19-21 september i Rotterdam där man bl.a. diskuterar revideringen av colour coden. Meningen är att den skall godkännas.

En utvidgning av Bonn avtalet har föreslagits så att också Irland omfattas. England har dessutom föreslagit en utvidgning norr om Shetlandsöarna, avtalet skulle då täcka hela Storbritanniens pollution zone.

8.2 HELCOM

Ett extra ministermöte hålls i september med utgångspunkt i Baltic Carrier olyckan. Avsikten är att öka säkerheten till havs samt utvidga ländernas förmåga att handla vid olyckor. Avsikten är att HELCOM i fortsättningen skall omfatta även strandsanering.

8.3 EU

Omvandlades för några år sedan till "management committee". Första frågorna var certifieringsfrågor. Nu behandlar man utbildning, CIS och Euromed, ett projekt där man försöker få ett helhetsgrepp om sjösäkerheten på Medelhavet. Motsvarande projekt skall startas även för Östersjön.

8.4 Arktiskt samarbete (EPPR)

EPPRs Circumpolar Map for Resources at Risk from Oil Spills in the Arctic kommer att bli färdig först under våren 2002. Inom EPPR och Arktiska rådet diskuteras möjligheterna att utvidga EPPRs mandat till att omfatta även naturkatastrofer. En undersökning gällande hurdana stora olyckor det har skett i de arktiska länderna under de senaste åren är på gång. Avsikten är att använda undersökningens resultat som grund för en diskussion om ett bredare mandat, samt för att se på vilka områden nya projekt bör sättas in. Mera information om EPPR finns på: [Http://eppr.arctic-council.org](http://eppr.arctic-council.org).

8.5 Samarbetsavtalet mellan Danmark och Canada

Årliga möten avhålls mellan Danmark och Canada. Framförallt diskuteras offshore verksamhet och oljebekämpning.

Plenum beslöt att information gällande samarbetsavtalet mellan Danmark och Canada hädanefter rapporteras i samband med det Arktiska samarbetet.

8.6 Denger planen

Denger planen har utökats till att omfatta även Sverige och heter nu Swedenger. Den utgör en regional plan inom HELCOM.

8.7 OPRC

Arbetet med att uppdatera IMO:s arbete kring oljebekämpning håller på att bli färdigt. Man jobbar också flitigt med de globala mekanismerna för bekämpning av kemikalieolyckor. Ett av de organisatoriska problemen inom IMO är att det inte får finnas mer än tre arbetsgrupper, nu vet man inte hur man skall organisera arbetet. Ett seminarium kommer att hållas i Brest angående bekämpning av oljor med hög viskositet.

8.8 Övriga avtal: Finland-Ryssland, Finland-Estland

Ingen verksamhet rapporterades inom Finland-Ryssland avtalet. Gällande Finland-Estland informerade Finland att Estland har omorganiserat sin olje- och kemikaliebekämpning så att Piiri valv, dvs. Gränsbevakningen nuförtiden är ansvarig myndighet. Esterna har varit på studiebesök i Finland och bland annat bekantat sig med utrustningen ombord på oljebekämpningsfartyget Halli. Här konstaterade man från svensk sida att det finns risk för dubbelarbete då även motsvarande studiebesök ordnats till Sverige.

Övriga avtal: Norge-Ryssland

Inget särskilt att rapportera. Avtalet har dock betydelse för att uppehålla den personliga kommunikationen mellan ansvariga myndigheter i Norge och Ryssland.

Plenum beslöt att information gällande samarbetsavtalet mellan Norge och Ryssland hädanefter rapporteras i samband med det Arktiska samarbetet.

Övriga avtal: NORBRIT

Avtalet är halvdött, men man hoppas få samarbetet aktiverat.

8.9 Offshore verksamhet

Norge informerade om offshore verksamheten. Man noterade att gasens andel av den samlade produktionen ökar. Över tusen letningsbrunnar har hittills borrats, men man har bara haft en explosion. En del av de områden där man hittar olja/gas ligger väldigt nära kustområdena och det pågår en diskussion om dessa områden alls skall tas i bruk/utvecklas. Säkerheten på plattformerna har också diskuterats.

9. Operativa övningar/alarmeringsövningar

En revision av den regionala beredskapsplanen mellan Region Väst (Sverige) och SFT (Norge) lades fram för plenums godkännande.

Plenum godkände den reviderade regionala beredskapsplanen.

Erfarenheterna från de avhållna operativa och alarmeringsövningarna rapporterades kort. Norges erfarenheter från olje- och kemikalieskyddsövningen i Region Väst visar på att Norge är sårbart utan egna kemteam och kemikalieskydd. Samarbetet med Sverige fungerade dock utmärkt. Rapporten från den operativa övningen mellan Finland och Region Nord var ännu inte färdig. Finland konstaterade dock att speciellt med övningen var att de lokala myndigheterna (Västra Finlands miljöcentral) själv hade organiserat övningen.

10. Övningsöversikt 2000/2001

Sekreteraren presenterade ett förslag till övningsöversikt. *Förslaget godkändes av plenum.*

11. Arbetsgruppens uppgifter

Arbetsgruppens uppgifter genomgicks enligt det dokument som sekreteraren förberett (Bilaga 4.)
En del preciseringar gjordes.

12. Övrigt

Inget övrigt rapporterades.

13. Plenum 2002

Island inbjöd till det XXXII plenumsmötet i Reykjavik 27-28 augusti 2002. AG mötet kommer att hållas 26.8.2002. Plenum tackade för inbjudan.

14. Mötets avslutande

Ordförande avslutade mötet och tackade alla för ett produktivt möte.